

Ágh István
Elvarázsolt ének
Nap Kiadó, 2017, 160 oldal, 3150 Ft

Dallamtalan dúdoló

Koncz Tamás könyvajánlója

Bot ritmusára szabott léptek a Duna-parton. Hosszas álldogálás a postán, fájdalmasan elnyújtott hónapok, míg egy név sorra kerülhet a műtetre várók listáján. Egy délután, mikor a lecsúszó ruha nesze, a komód recsenése riaszt fel a merengésből, a gyerekkor emlékeiből – mire is? Testvérek, barátok hiányára, harcok és kompromisszumok keserű utóízére. A pár órára, míg eljön az este, hogy aztán ágyba bújva megadjuk magunkat a kis, és talán a nagy halálnak is.

Az időskor teljesen hétköznapi, naturális helyzeteiből építkezik új verseskötetében Ágh István, Kossuth-díjas költő: az *Elvarázsolt ének* ezekből a lassú pillanatképekből épül és terebélyesedik – inverz faként hajt vissza a múltba, miközben vékony gyökerei épp csak érintik a jelen talaját.

Az elégikus hangnem változó intenzitásban és személyességgel végig kíséri a könyv egészét. A négy nagy és egy kis ciklust tartalmazó kötet a *(Későn virrad, Édentől keletre, Ma esti kérdés, Itt fekszik a huszadik század, Máskor ilyenkor)* személyes számvetéssel kezdődik. Ágh dísztelen pompával idézi meg az elmúlással

folytatott párbeszédet, volt menyasszonyának emlékét, vagy a tanácstalanságot, amivel unokája néz rá a generációs szakadék túlsópartjáról. Lassú ütemre, kereszt és páros rímeléssel kopognak a sorok, mintha egy szórakozott, dallamtalan dúdolót hallanánk, aztán váratlanul rémült, önsírató énekké rendeződnek – „Eljött az én estém éjszakája / éjfél mutat órám nemsokára / siettetni gyorsabb szívverésem, hogy a két mutató összeérjen [...] majd ha sárga hangon üt az éjfél / ki áll hátradőlt fejemnél” (*Eljött az én estém éjszakája...*) – hogy aztán újra nyugodtabb, ritmusra váltsanak.

Az *Édentől keletre* ciklusban már a családi és nemzeti emlékezet képei kapnak helyet: felrémlik a madéfalvi csata és Trianon tragédiája, az iszkázi családi örökség idő- és térbeli szétaprózódása. Ágh emellett olyan aktuális kérdésekkel is foglalkozik, mint a menekültválság vagy a falvak lezülése – egyszerre tart a „puszta kézzel hódító” új honfoglalóktól (*Költözők, Elvarázsolt ének*) és a kézenközön elhordott és aprópénzre váltott vidéktől (*Földjeivel az ország*).

Merítése azonban túl széles: a négy-

öt oldalas, egyszerre több fajsúlyos témát felvető versek gyakran elvesztik a fókuszot, és ezzel az olvasó figyelmét. Az áramló szövegfolyamból az olyan, egységesebb darabok ugranak ki, mint amilyen a *Felszármolt otthonok* is. Utóbbi a közösen felépített otthon számbavételére épít, ám fokozatosan hiányleltárrá válik – az utolsó sorok pedig torokszorítóak „még nem tudom / felesleges vagyok-e én is, mint ez a sok holmi, / mint a legújabb könyv, melyet senki sem olvas”.

A megragadás és az el nem engedés töltetet ad Ágh kései verseinek, de egyben költészete Achilles-inát jelenti: úgy tűnik, a szerző mindent akar, tudván, hogy semmit sem őrizhet meg. Krónikásként idézi fel a körüti robbantás kaotikus éjszakáját, de porckorongműtétjének kínját is – elégikus sorai néha szíven ütnek, máskor inkább csak zsembelő számvetésnek hatnak, de változó minőségükkel együtt is hiteles kor- és társadalomrajzot jelentenek. Arcokat és pillanatokot őriznek meg, akikre-amikre Ágh István nélkül talán már senki nem emlékezne a földön.